

Vlaams
Parlement

ingediend op **465** (2019-2020) – Nr. 1
23 september 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering
van het Vlaamse Coronabeleid
uitgebracht door Lorin Parys, Katrien Schryvers, Immanuel De Reuse
en Ann De Martelaer

over het formuleren van beleidsaanbevelingen
voor het beleidsdomein
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:
(residentiële) ouderenzorg

Samenstelling van de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid:

Voorzitter: Björn Rzoska.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Marius Meremans, Lorin Parys, Sarah Smeyers, Wilfried Vandaele;
Immanuel De Reuse, Chris Janssens, Stefaan Sintobin;
Katrien Schryvers, Peter Van Rompuy;
Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Arnout Coel, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Axel Ronse, Tine van der Vloet;
Yves Buysse, Johan Deckmyn, Sam Van Rooy;
Joke Schauvliege, Loes Vandromme;
Siame El Kaouakibi, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneekhout;
Hannelore Goeman.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Inleidende beschouwingen over de werkwijze	4
2. Uiteenzetting door Lorin Parys	5
3. Uiteenzetting door Katrien Schryvers	6
4. Uiteenzetting door Freya Saeys	7
5. Uiteenzetting door Hannes Anaf	7
6. Uiteenzetting door Jos D'Haese	8
7. Uiteenzetting door Immanuel De Reuse	9
8. Antwoord van Björn Rzoska	11
9. Replieken	12
10. Indicatieve stemming	17

Op 24 juli 2020 hield de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid een gedachtewisseling over het formuleren van beleidsaanbevelingen voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: (residentiële) ouderenzorg.

De gedachtewisseling werd gehouden op basis van de originele versie van het voorstel van resolutie over tussentijdse conclusies en aanbevelingen van de commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid, inzake ouderenzorg en contactopsporing in functie van een tweede golf (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 442/1).

Het Uitgebreid Bureau van 27 mei 2020 besliste een themadebat te houden, conform artikel 78 van het Reglement, met het oog op de evaluatie van het Vlaamse coronabeleid en het uitzetten van een post-coronatraject. Om dit themadebat voor te bereiden werd de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid opgericht. Deze commissie ad hoc zal een maatschappelijke beleidsnota opstellen die, naast de probleemstelling, een langetermijnvisie inhoudt en verduidelijkt wat men er in de lopende zittingsperiode aan wil doen, na hoorzittingen met experts en vertegenwoordigers van de diverse betrokken sectoren. Met het themadebat wordt beoogd om enerzijds een evaluatie op te maken van de voorbije coronacrisisperiode, met als bedoeling hieruit de nodige lessen te trekken voor de toekomst, en anderzijds een eerste aanzet te geven voor een post-coronatraject.

1. Inleidende beschouwingen over de werkwijze

Björn Rzoska, commissievoorzitter, verduidelijkt dat het de bedoeling is om de eerste fase van deze commissie ad hoc te kunnen afsluiten met concrete aanbevelingen. Alle commissieleden hebben een tekst met aanbevelingen gekregen waarover een gedachtewisseling zal worden gehouden.

Chris Janssens vraagt het woord over de manier van werken. Er is van alle fracties input gevraagd. Op de ochtend van 24 juli 2020 gaf de commissievoorzitter echter al een interview over de aanbevelingen, terwijl de vaste commissieleden de tekst nog niet hadden gekregen, maar de journalisten wel. Hij betreurt ten zeerste deze gang van zaken.

Björn Rzoska, commissievoorzitter, neemt deze kritiek ter harte. Het is de laatste commissievergadering voor het zomerreces van 2020 en men wist dat er aanbevelingen zouden komen. Soms is het moeilijk om zich aan eerder gemaakte afspraken te houden.

Jos D'Haese merkt op dat de commissieleden de conclusies heel laat hebben gekregen. Hij vindt het ook een vreemde manier van werken dat er tussen de meerderheidspartijen, sp.a en Groen een akkoord wordt gevonden zonder dat de PVDA wordt betrokken. De PVDA was de eerste partij om een onderzoekscommissie te vragen, in de plaats is er een commissie ad hoc gekomen. De PVDA wordt buitenspel gezet wanneer de conclusies van de commissie worden opgesteld en gepresenteerd in de pers als een politiek akkoord. Meerderheid en oppositie hebben de laatste weken zeer constructief samengewerkt. Hij vindt dit een zeer vreemde manier van werken.

Björn Rzoska, commissievoorzitter, zegt dat in de tekst en de concrete aanbevelingen heel wat aanbevelingen staan die iedereen de afgelopen weken heeft genoemd.

2. Uiteenzetting door Lorin Parys

Volgens *Lorin Parys* staat men aan het begin van de tweede golf en dan vraagt de bevolking samenwerking in het algemeen belang. Belangrijk is om te leren uit fouten. Het Vlaams Parlement heeft een aantal aanbevelingen op korte termijn voor de Vlaamse Regering, gericht op het indijken van een tweede golf. Het werk van de commissie zal nog worden voortgezet over een aantal andere onderwerpen, maar ook over langetermijnaanbevelingen.

De N-VA vindt het belangrijk dat de strategische stock aan beschermingsmateriaal er komt, zowel op het niveau van de voorzieningen als op het niveau van de Vlaamse overheid, om zes maanden te kunnen overbruggen. Men beveelt aan om lokale productiecapaciteit op te bouwen. De richtlijnen voor het dragen van mondkmaskers mogen niet vertrekken vanuit schaarste, maar vanuit de beschermingsgedachte.

De N-VA vindt het goed dat er extra wordt ingezet op opleiding, dat de coördinerende en raadgevend arts (CRA) een duidelijker statuut krijgt en er een nieuwe opleiding komt, en dat de vlotte arbeidsmobiliteit van de laatste maanden wordt bewaard.

Heel belangrijk is dat het zelfbeschikkingsrecht van bewoners van woonzorgcentra maximaal wordt gevrijwaard. Met kleurcodes kan men regionaal en heel lokaal optreden na een risicoanalyse, en kan men gedifferentieerde maatregelen nemen. Mantelzorgers en vrijwilligers erkennen en betrekken, is essentieel. Er mag geen contactbeperking meer zijn wanneer een bewoner stervende is. Mensen met dementie mogen nooit in kamerisolatie worden geplaatst.

Het Vlaanderenbrede plan voor een tweede golf is voor de N-VA een heel belangrijke aanbeveling, met daarnaast een eigen teststrategie en gevalsdefinitie voor Vlaanderen. Daarvoor moet er uiteraard voldoende testmateriaal en labocapaciteit zijn.

Men stelt voor om 'teststraten' te maken, drive-ins op het niveau van de eerste lijnszones, zodat het testen van een grote groep snel kan gebeuren. Vlaanderen moet zelf testen onderzoeken, en nagaan of apothekers en andere eerstelijnsmedewerkers een rol kunnen spelen zodat men snel kan testen. Men voegt een lokale component aan het contactonderzoek toe, altijd in coördinatie met het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid.

Communicatie moet duidelijk, bondig, praktisch en op tijd zijn. Het is de wens van de commissie dat er niet meer op vrijdagavond communicatie naar woonzorgcentra vertrekt die de volgende dag moet worden geïmplementeerd. Dat kan en moet beter. Pierre Van Damme stelde ook voor om ze gecibleerd te laten verlopen: dezelfde boodschap op een verschillende manier brengen bij specifieke doelgroepen (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 419/7).

De commissie vraagt dat de draaiboeken die woonzorgcentra moeten opstellen, er vroeger dan 21 augustus 2020 zijn omdat de tweede golf al begint. Er wordt aan het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid gevraagd om de goede praktijken van de woonzorgcentra te delen. Men geeft ook vertrouwen aan de woonzorgcentra. De onaangekondigde inspecties van Zorginspectie worden het best omgebogen naar aangekondigde inspecties. Onaangekondigde inspecties mogen niet de norm zijn in het midden van een storm.

De commissie vraagt inspraak van bewoners, mantelzorgers en familie wanneer er beslissingen worden genomen die op hen betrekking hebben. Er is een duidelijk plan voor vaccinatie nodig met een gefaseerde uitrol. De commissie vraagt aan de

Vlaamse Regering om dit zeer snel te doen. Samenwerking tussen de verschillende zorgberoepen is zeer belangrijk. Daarvoor is flexibiliteit en uitwisseling nodig.

De commissie vraagt dat ten laatste op 31 augustus 2020 het protocolakkoord wordt verfijnd tussen de federale overheid en de verschillende andere overheden over wie wat doet en wie waarvoor verantwoordelijk is. De afgelopen maanden is pijnlijk duidelijk geworden dat de staatsstructuur tot tijdverlies leidt. Er moet worden gesnoeid in het aantal comités, taskforces en overlegstructuren. Er moet één boom blijven staan om eenvoudige en heldere beslissingen te nemen in het belang van de volksgezondheid. Een systeem moet goede beslissingen bevorderen en niet belemmeren. Vlaanderen moet het heft in eigen handen nemen als de goede werking van Vlaamse voorzieningen in het gedrang komt door aanslepende discussies op andere beleidsniveaus of bij tegengestelde adviezen.

Het zijn belangrijke aanbevelingen om een tweede golf in de woonzorgcentra in te dijken. Het contactopsporingsonderzoek moet zo snel mogelijk en zo efficiënt mogelijk verlopen. Enkel met voldoende testmateriaal, voldoende beschermingsmateriaal en een performant contactopsporingsstelsel kan men een tweede golf aan.

3. Uiteenzetting door Katrien Schryvers

Katrien Schryvers zegt dat na de getuigenissen in de commissie is vastgesteld dat heel wat zaken anders moeten bij een tweede golf, en is beslist om samen aanbevelingen te formuleren.

Niemand had gedacht dat de coronacrisis zo ingrijpend zou zijn en iedereen heeft moeten roeien met de riemen die hij had. Nu moet men lessen trekken uit de fouten om het in de toekomst beter te doen.

Katrien Schryvers is heel tevreden met de aanbevelingen. Het is belangrijk om te tonen dat het beleid slagkrachtig is en zich voorbereidt op een tweede golf. De bewoners in een woonzorgcentrum verdienen bescherming van hun veiligheid, maar ook bescherming van hun welzijn.

In tien hoofdstukken zijn er 95 aanbevelingen opgenomen waar op korte termijn werk van moet worden gemaakt. Heel wat van die aanbevelingen worden momenteel al voorbereid, en dat is noodzakelijk.

De spreker brengt voor haar fractie enkele zaken specifiek onder de aandacht. Een speerpunt is de bezoeksregeling. In maart 2020 werd de focus gelegd op fysieke gezondheid en veiligheid, maar in de toekomst moet het welzijn van bewoners en personeel centraal staan. Bewoners mogen niet meer worden afgesloten van de buitenwereld, maar moeten op een veilige manier contact kunnen houden met voldoende handhygiëne, afstand en mondkapjes. Er moet ook worden ingezet op digitale contactmogelijkheden, complementair aan het bezoek. Heel wat woonzorgcentra deden dat al tijdens de crisis.

Een tweede belangrijk punt voor CD&V is waardig afscheid kunnen nemen. Dit is de voorbije periode zwaar onder druk komen te staan. Er moet bijzondere aandacht gaan naar het levenseinde en de manier waarop naasten op een waardige en menselijke manier afscheid kunnen nemen. Op dat moment mag er geen sprake zijn van contactbeperking.

Een derde punt is speciale aandacht voor mensen met dementie. Er werden algemene maatregelen genomen voor alle woonzorgcentra, maar personen met dementie vormen een heel specifieke groep die speciale maatregelen nodig hebben. De aanbevelingen schenken daar aandacht aan: kamerisolatie moet bijvoorbeeld worden vermeden.

CD&V vindt alle aanbevelingen heel belangrijk, vooral de nadruk op welzijn. CD&V vraagt aan de Vlaamse Regering om zich met deze aanbevelingen grondig voor te bereiden op een volgende uitbraak in de woonzorgcentra.

4. Uiteenzetting door Freya Saeys

Freya Saeys wijst erop dat het de opdracht van de commissie was om na te gaan wat er is misgelopen en om te remediëren bij de uitbraak van een eventuele tweede golf.

Er moeten voldoende strategische reserves zijn van persoonlijk beschermingsmateriaal, ook van zuurstof. Het is de bedoeling om een rollende stock te hebben voor elke voorziening maar ook op Vlaams niveau. Die stock moet ook worden gemonitord en de richtlijnen moeten duidelijk zijn.

Voldoende praktische en gerichte opleidingen zijn ook heel belangrijk. Men moet zich vooral focussen op de woonzorgcentra waar er nog geen uitbraak is gebeurd en die dus nog geen ervaring hebben.

De negatieve beeldvorming in de media heeft een grote impact gehad op het personeel. In de toekomst zou men toch moeten streven naar een positievere beeldvorming.

Voor de bezoekenregeling is het belangrijk om één contactpersoon te behouden voor het welzijn van de bewoners. Er moet te allen tijde afscheid kunnen worden genomen van een geliefde.

Ook het mentale welzijn van medewerkers is heel belangrijk. Aangezien de tweede golf er al aankomt, is Freya Saeys hierover bezorgd. Mensen kunnen niet recuperen en dus zullen mobiele teams heel belangrijk zijn.

Er moet een duidelijk testplan zijn met zeer duidelijke richtlijnen van wie wanneer wordt getest. Naast stock en testen, is contactopsporing een essentiële sleutel. Het is belangrijk om complementair en gestroomlijnd te werken. Het gevaar bestaat dat iedereen apart gaat werken, waardoor informatie verloren gaat. Ook de aanpak van de terugkeer uit vakantie is essentieel. Het is belangrijk om kort op de bal te spelen.

Communicatie is een vanzelfsprekendheid en ze kan veel beter. Ze moet eenduidig, gelijktijdig en op dezelfde manier gebeuren zodat men het vertrouwen van de bevolking behoudt om besmettingen tegen te gaan.

Freya Saeys is zeer blij dat er een populatiebrede vaccinatie voor de seizoensgriep zal komen, dat ze reeds vanaf 50 jaar zal gebeuren en bovendien prioritair zal zijn vanaf 50 jaar. Men zal de campagne ook vroeger starten om te wijzen op het nut van vaccinatie. Men moet er alles aan doen om de eerste lijn en vooral de huisartsen te ontlasten.

5. Uiteenzetting door Hannes Anaf

Op *Hannes Anaf* heeft de getuigenis van mensen op het terrein een grote indruk nagelaten. Bij momenten waren ze ook zeer kritisch over hoe de crisis is aangepakt, en dat blijft ook zo voor sp.a. Het hoofddoel van de commissie ad hoc is om aanbevelingen op korte termijn te kunnen formuleren voor een eventuele tweede golf.

Voor Hannes Anaf is het duidelijk dat men het niet eens is over hoe de crisis is verlopen en wie welke verantwoordelijkheid draagt. Men is het ook niet helemaal

eens over wat er op middellange en lange termijn moet veranderen. Maar de tweede golf is er, en de spreker is dan ook tevreden dat meerderheid en oppositie samen aanbevelingen voor de korte termijn kunnen voorleggen die ervoor moeten zorgen dat de fouten uit de eerste golf niet meer kunnen worden gemaakt. Hij dankt de commissievoorzitter voor het coördineren van de tekst, die gedragenheid vindt bij een meerderheid. Als de aanbevelingen worden uitgevoerd, zullen er zaken verbeteren.

Het personeel zal voortaan correct worden geïnformeerd over welk beschermingsmateriaal te gebruiken. Men zal op hun begrip moeten rekenen wanneer er onvoldoende voorhanden is, maar met een noodstock op het niveau van de voorziening en op Vlaams niveau zal dit misschien niet meer gebeuren.

De spreker is ook tevreden dat men een einde zal maken aan de gebrekkige transparantie die er in het begin van de crisis was en die mensenlevens heeft gekost. De verplichting voor voorzieningen om te rapporteren over hun situatie en de garantie dat de gegevens zullen doorstromen naar hulpverleners, beleidsmakers en de samenleving, moeten ervoor zorgen dat dit zich niet kan herhalen.

De bezoekenregeling en aandacht voor het mentale welzijn van rusthuisbewoners, personen met een handicap, mensen in de jeugdhulp, internaten en voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg worden in deze aanbevelingen ook verankerd.

Hannes Anaf is tevreden dat er een parlementaire meerderheid is gevonden om snel de problemen bij de contactopsporing op te lossen. Hij hoopt dat de aanbevelingen hierover van de Vlaamse Regering de hoogst mogelijke urgentie krijgen.

Sp.a is ook zeer tevreden met de aandacht voor levenseindezorg en vroegtijdige zorgplanning. Het is ook goed dat de rol van Zorginspectie wordt uitgebreid en dat er meer resultaatgericht zal worden gewerkt. Ouderenzorg is een gereguleerde markt waar kwaliteit van zorg, van dienstverlening en van leven centraal moeten staan.

Hannes Anaf bedankt ook iedereen die de afgelopen weken is komen spreken in de commissie. Zonder hun getuigenissen had men deze aanbevelingen niet kunnen formuleren. Hij roept de Vlaamse Regering op om deze aanbevelingen ook echt ter harte te nemen en ze snel uit te voeren.

6. Uiteenzetting door Jos D'Haese

Volgens *Jos D'Haese* is van een evaluatie van het Vlaamse coronabeleid blijkbaar geen sprake meer. De commissie heeft pakkende getuigenissen en bezorgde experts gehoord, maar daar is geen woord over terug te vinden. Geen woord over de drieduizend doden in de woonzorgcentra. Geen woord over de trage besluitvorming. Geen woord over het gebrek aan daadkracht. Geen woord over het zorgpersoneel dat zonder bescherming moest werken. Hij vindt het een vreemde manier van werken. Hoe kan men aanbevelingen formuleren voor de toekomst zonder lessen te trekken uit het verleden? Nog erger is dat met geen woord wordt gerept over het feit dat de Vlaamse Regering opnieuw niet is voorbereid.

Er worden veel terechte aanbevelingen gedaan die al glashelder waren tijdens de crisis: richtlijnen mogen niet worden uitgevaardigd op basis van schaarste; nood aan opleiding; en contactopsporing. Heel wat aanbevelingen zouden eigenlijk al in orde moeten zijn, zoals contactopsporing.

Jos D'Haese mist urgentie in de aanbevelingen. Ongeveer elke spreker had het over de nood aan één commando. In de aanbevelingen staat dat Vlaanderen het

heft in eigen handen moet nemen, maar volgens de spreker stelt men hiermee net meer versnippering voor. Hij pleit voor meer centralisatie op federaal niveau.

Er staat niets in de tekst over het feit dat het contactonderzoek verkeerd wordt aangepakt. Er is wel de goede aanbeveling om in te zetten op lokaal contactonderzoek, samen met de huisarts, maar niets over financiële ondersteuning of personeel. Voor de woonzorgcentra wordt er in extra personeel voorzien tegen 2021, maar het personeel is nu fysiek en mentaal uitgeput.

De ondersteuningsteams, 45 mensen in 15 teams, zullen er in september 2020 zijn en er is geen aanbeveling om dat te vervroegen. Naast ondersteuning van woonzorgcentra, opleiding van personeel en psychosociale ondersteuning zullen die teams ook testen, aan contactopsporing doen, besmette en zieke patiënten verzorgen, en voor posttraumatische verwerking zorgen. Met 45 mensen 60 eerste lijnszones en 820 woonzorgcentra ondersteunen, is volgens Jos D'Haese onmogelijk.

Het is ook essentieel dat de stocks van de voorzieningen in kaart worden gebracht, wat momenteel ontbreekt. Volgens de spreker is een zeer goede oplijsting gemaakt van welke opleidingen er moeten komen, maar voor hem moeten die wel onmiddellijk kunnen gebeuren. De minister rekent daarvoor op de mobiele teams, die er pas in september 2020 zullen zijn.

Kleurcodes voor de woonzorgcentra zijn een goed idee, maar ze komen het best overeen met andere systemen van kleurcodes. Vroegtijdige zorgplanning wordt het best als een dynamisch instrument beschouwd. Een aanbeveling luidt dat Vlaanderen een plan moet hebben voor de tweede golf, maar de tweede golf is al begonnen. Vlaanderen zou zelf de gevalsdefinitie bepalen, maar de spreker pleit voor eenheid in commando en richtlijnen.

Jos D'Haese heeft grote vragen bij het integreren van data van Google, Apple enzovoort omdat het data zijn die normaal gezien enkel ter beschikking worden gesteld na tussenkomst van een onderzoeksrechter. De app die wordt ontwikkeld op basis van de Duitse app, vertrekt van het principe 'privacy by design', in flagrante tegenstelling met het 'non privacy by design' dat Apple en Google navolgen.

Aanvankelijk heeft men geweigerd om de vakbonden te betrekken in het coronabeleid, dan heeft de commissie geweigerd om ze uit te nodigen. Intussen worden ze wel geïntegreerd in de taskforce. De vakbonden zijn de vertegenwoordigers van de tienduizenden zorgverstrekkers maar ze worden niet vernoemd in de aanbevelingen.

Jos D'Haese spreekt zijn waardering uit voor het harde werk dat de voorzitter, de secretaris en de andere commissieleden hebben gedaan. De PVDA gaat niet akkoord met de manier waarop de conclusies worden gepresenteerd. Er wordt geweigerd om kritisch terug te kijken naar wat er is gebeurd. Er wordt geweigerd om vast te stellen dat Vlaanderen nog steeds niet klaar is voor een tweede golf. In de aanbevelingen ontbreken bovendien nog een aantal cruciale punten.

7. Uiteenzetting door Immanuel De Reuse

Immanuel De Reuse dankt alle mensen die zijn komen getuigen. De verslagen van die getuigenissen zijn een blijvende getuigenis van wat de voorbije vier maanden is gebeurd in de woonzorgcentra. Het Vlaams Belang is ontgoocheld dat er in de overwegingen bij de aanbevelingen geen kritische verwijzing is naar wat er is gebeurd en welke de redenen waren.

De tekst die voorligt, duidt aan dat het beleid niet krachtdadig heeft gereageerd. Heel wat aanbevelingen zijn 'gezond verstand' waarvan men – ten onrechte – dacht dat ze toch werden uitgevoerd.

Wat evenmin in de tekst staat, is de nood aan financiering. Immanuel De Reuse is benieuwd welke middelen deze meerderheid zal vrijmaken na de besparingen in de zorg in het begin van deze legislatuur. De spreker vindt het jammer dat hij deze tekst pas kort voor aanvang van de gedachtewisseling heeft gekregen.

Er ligt heel wat werk op de plank: de 95 aanbevelingen bewijzen dat. Het Vlaams Belang vindt het goed dat alles begint met persoonlijke beschermingsmiddelen. Naast de stock in de woonzorgcentra, moet er inderdaad een eigen Vlaamse stock komen. Zal die er komen naast de federale stock? Hoe zal men Vlaamse ondernemers kunnen overtuigen om te produceren op een wereldmarkt aan prijzen die soms dumpingprijzen zijn? Hierover moet ook overlegd worden met het beleidsdomein Economie.

Er moet voldoende personeel zijn, dat voldoende beschermd is en de kans krijgt om te recupereren. Bescherming moet zowel fysiek als psychosociaal zijn. In overleg met Onderwijs en Economie moet worden nagegaan hoe men mensen kan aantrekken voor het beroep.

Er moet aandacht zijn voor het welzijn van het personeel, maar ook van de bewoners. De spreker is heel blij met de aanbeveling over het recht op bezoek. Er mag geen beperking zijn bij het afscheid nemen en sterven. Daarvoor moet de vroegtijdige zorgplanning worden geactualiseerd.

Preventie is de Vlaamse bevoegdheid bij uitstek en is nodig om een tweede golf te voorkomen. De teststrategie is hierbij heel belangrijk. Men moet voldoende testen en dus ook voldoende testen hebben. Zijn er hiervoor spijkerharde garanties?

Bij preventie is de rol van de huisarts zeker niet te verwaarlozen, maar het Vlaams Belang vindt hierover weinig terug in de tekst. Voor de terugkeerders uit vakantie moet er een heel duidelijke regeling worden uitgewerkt. Bij preventie hoort ook verplichte opleiding. Volgens getuigenissen wordt er vaak te losjes mee omgesprongen. Misschien moet het worden opgenomen in de erkenningsvoorwaarden.

Communicatie was een duidelijk minpunt in de crisis en is dat nog altijd. Men spreekt nog altijd niet uit één mond. Beslissingen moeten duidelijk zijn, moeten goed en verstaanbaar worden gecommuniceerd want het is de basis van alle vertrouwen.

Er moet niet enkel een draaiboek voor een pandemie zijn, maar ook voor de vaccinatie. Voor het delen van de goede praktijken zal er ondersteuning moeten komen van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid en van de Zorginspectie. Samenwerking met de ziekenhuizen moet ook worden opgenomen in de erkenningsvoorwaarden van de woonzorgcentra. Deze samenwerking kan ook lokaal worden uitgebreid met thuiszorg en poetsdiensten.

Het Vlaams Belang wil geen verdere versnippering, maar pleit voor homogene bevoegdheidspakketten. Welzijn en zorg moeten in hun totaliteit in Vlaamse handen komen. Dat wordt in deze tekst ook niet heel duidelijk gesteld. Zolang er nog twee niveaus zijn, moeten er goede afspraken worden gemaakt, maar Vlaanderen moet zijn bevoegdheden maximaal invullen.

Een crisismanager heeft getuigd dat sommige woonzorgcentra bestuurskracht missen (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 419/2). Ook dat staat niet in deze tekst. Vlaanderen moet een betere ondersteuning bieden om een performantere organisatie

uit te bouwen. Het Vlaams Belang zal de aanbevelingen steunen, maar deze tekst mag geen eindpunt zijn.

8. Antwoord van Björn Rzoska

Björn Rzoska reageert namens de Groenfractie. Toen de commissie enkele maanden geleden is gestart, dacht niemand dat de urgentie er zo snel zou zijn. Men wilde eigenlijk tussentijdse aanbevelingen hebben vlak voor het reces om in het najaar van 2020 de tweede golf goed te kunnen aanpakken, maar men is ingehaald door de realiteit. Dat maakt dat de 95 punten die naar voren worden geschoven, zeer belangrijk zijn.

Het zijn zoals afgesproken aanbevelingen op korte termijn. Dat betekent niet dat men discussies over de lange termijn niet zal aangaan. Volgens de spreker zijn er discussies te voeren over zaken die men in een aantal getuigenissen in de commissie heeft gehoord, bijvoorbeeld wat betreft de toekomstige organisatie van het woonzorglandschap en hoe huiselijk wonen gecombineerd kan worden met zorg, en in het geval van een pandemie, met veiligheid en met de volksgezondheid. Die discussies zullen in het najaar van 2020 nog worden gevoerd.

De spreker hoorde een aantal keer de opmerking dat een aantal zaken in de preambule hadden moeten staan. Dit document staat echter niet op zichzelf. Iedereen was onder de indruk van het rapport van de Vlaamse Ombudsdienst (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 466/1). Dat rapport is een onderdeel van de documenten die deze commissie in de parlementaire geschiedenis zal nalaten. Ook de verslagen van de vergadering van 20 juli 2020, toen heel wat kritische vragen zijn gesteld aan de minister, zijn onderdeel van de parlementaire documenten (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 419/8). Het is te kort door de bocht om te stellen dat dit het ultieme document van de commissie is. Er zijn al een aantal mijlpalen gezet. De voorzitter is ervan overtuigd dat er nog een aantal mijlpalen aan komen, want de commissie zal nog een aantal stevige discussies moeten voeren.

Björn Rzoska haalt enkele punten aan die zeer belangrijk zijn voor Groen. Iedereen was geschokt door de verhalen uit sommige woonzorgcentra over isolatie van mensen die een aantal weken werden afgesneden van de buitenwereld. Eenzaamheid was een factor waardoor mensen eronderdoor zijn gegaan. Het terugbrengen van de menselijkheid in heel het systeem is een belangrijke rode draad in de aanbevelingen, bijvoorbeeld over de bezoekersregeling en de inspraak. Anno 2020 kan het niet meer dat over mensen wordt beslist, zij moeten ook worden betrokken bij de beslissingen die worden genomen. Ook moeten de thuiszorg, de mantelzorg en wat gebeurt in woonzorgcentra beter worden aaneengeschakeld. In de aanbevelingen staat zeer duidelijk dat de richtlijnen voor thuisverpleging en mantelzorg duidelijk moeten zijn. Een van de pijnpunten was de manke communicatie vanuit het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Die was vaak goedbedoeld en ook de richtlijnen waren goedbedoeld, maar ze hadden op het terrein nauwelijks impact omdat ze niet of moeilijk vertaalbaar waren of te laat kwamen. De richtlijnen moesten vertaalbaar zijn naar iedereen die professioneel werkt in een woonzorgcentrum, van de directeur tot de mensen die verantwoordelijk zijn voor de schoonmaak.

Het mag niet meer van geluk afhangen of woonzorgcentra een crisis op een goede manier onder controle krijgen. De commissie heeft te vaak gehoord dat men geluk had dat er een ziekenhuis in de buurt was. Daarom is de duurzame samenwerking tussen woonzorgcentra en ziekenhuizen essentieel zodat op het ogenblik dat een woonzorgcentrum het niet meer onder controle krijgt, er onmiddellijk de nodige bijstand is op het vlak van hygiëne en persoonlijk beschermingsmateriaal. Met de aanbevelingen geeft men zeer duidelijk aan dat men niet meer in een situatie mag terechtkomen waarbij er in de woonzorgcentra geen of onvoldoende beschermings-

materiaal is op de vloer en dat daarom de richtlijnen moeten worden aangepast. Een aantal sprekers hebben aangegeven dat moet worden ingezet op kwaliteit en voldoende stock. Ondertussen weet men dat die stock de afgelopen maanden in de woonzorgcentra is opgebouwd zodat die normaal gezien klaar moet zijn. Tegelijkertijd heeft de Vlaamse overheid zelf een stock opgebouwd om ervoor te zorgen dat wanneer hier of daar tekorten opduiken, er heel snel kan worden geschakeld.

Groen is tevreden dat de Vlaamse Regering een opdracht krijgt om die 95 concrete punten aan te pakken. Het is goed dat sommige daarvan onmiddellijk worden aangepast, bijvoorbeeld inzake de contactopsporing. Iedereen is er ondertussen van overtuigd dat vertrekken vanuit de lokale situatie, de eerste lijn, essentieel is om de contactopsporing te doen draaien. Dat is een essentieel element in het indijken van de tweede golf.

Over de eenheid van commando wordt heel duidelijk gesteld dat het protocolakkoord tegen het einde van augustus 2020 verfijnd moet worden zodat er heel duidelijk in staat wie wat gaat doen en wie waarvoor verantwoordelijk is. Dat is logisch, omdat uit de getuigenissen blijkt dat daar een manco zit. Het is een stevige opdracht om dat in orde te brengen.

De spreker zegt afsluitend dat men wel degelijk de stemmen van de zorgverleners op het veld heeft gehoord. Die zijn niet alleen anoniem in de commissie gepasseerd. De werknemersorganisaties is gevraagd een schriftelijk advies in te dienen, en dat slaat spijkers met koppen. Heel wat van hun bezorgdheden zijn trouwens in de aanbevelingen opgenomen. Men kijkt niet enkel naar beschermingsmateriaal maar ook naar de inzet van personeel. Er staat heel concreet in dat bijvoorbeeld de medische reserve een evaluatie verdient. Als men die beter kan aansturen op het moment dat men die nodig heeft, kunnen ook woonzorgcentra die het nodig hebben, daaruit putten. Er worden wel degelijk heel concrete oplossingen op tafel gelegd waarmee de Vlaamse Regering aan de slag moet.

Björn Rzoska meent dat de commissie op zeer korte termijn stevig werk heeft geleverd en dankt iedereen met wie die stappen vooruit zijn gezet. Het is geen eindpunt. Er komen nog heel wat vergaderingen. De taak is nog niet afgelopen. Iedereen voelt de noodzaak om dit op korte termijn al te doen want men staat nu aan het begin van de tweede golf. Hij gaat ervan uit dat met deze concrete aanbevelingen de woonzorgcentra veel beter gewapend zijn zodat een aantal zaken die een paar maanden geleden gebeurd zijn, zich niet zullen herhalen mocht er bij hen een tweede golf doorbreken.

9. Replieken

Sarah Smeyers richt zich tot Jos D'Haese, die misnoegd is over het feit dat van de 95 punten op dit moment al heel wat wordt gerealiseerd. Hij heeft een punt. Er is met de commissie snel gewerkt, maar het virus is de commissie aan het inhalen. Anderzijds wil zij optimistisch zijn: het feit dat de aanbevelingen dicht aanleunen bij de realiteit of omgekeerd, betekent dat men niet wereldvreemd is en vanuit een ivoren toren aan het werk is. Wil Jos D'Haese 95 aanbevelingen voor de Vlaamse Regering waar er helemaal nog niets van afgevinkt kan worden? Op het lokale terrein ziet Sarah Smeyers als schepen dat er reeds voorbereidingen zijn omtrent een bezoekenregeling in de woonzorgcentra. Men is parallel aan het werken. De enige vraag die men nu moet stellen, is of de Vlaamse Regering heel snel ook de andere aanbevelingen kan afvinken.

Met haar twaalf jaar ervaring als federaal parlementslid kan zij zeggen dat ze zelden of nooit een dergelijke performante werkwijze heeft gezien. Dat is meteen een dank en een pluim aan de voorzitter en aan de leden van de commissie. De federale coronacommissie moet haar eerste vergadering nog houden. Tegelijk doet ze een

oproep. Men zit nu midden in de tweede golf. De groepen waar het virus zich nu aan het verspreiden is, zijn andere groepen dan de bewoners in de woonzorgcentra. Men moet er dus snel werk van maken om alle maatregelen te nemen om het virus uit de woonzorgcentra te houden. Men hoeft geen helderziende te zijn om te zien dat instellingen in de jeugdzorg, de gehandicaptenzorg en het onderwijs de volgende zullen zijn waar het coronavirus de bevolking zal pesten. De commissie kan zich geen vakantie permitteren, maar moet snel en adequaat doorwerken en inzien dat de realiteit haar anders zal inhalen. Men moet de huidige werkwijze volhouden – misschien nog een tandje bij steken – en nog sneller werken om een adequaat beslissingsniveau te zijn en te blijven.

Koen Daniëls meent dat men over eventuele stockbreuken open en transparant moet zijn. Bij een stockbreuk moet lokaal, Vlaams of op een ander niveau worden gekeken hoe men op de tweede beste manier kan werken, in de hoop dat dat nooit moet gebeuren.

Cruciaal zijn de mantelzorgers. Zij waren even bang als de zorgkundigen en de verpleegkundigen. Het verheugt Koen Daniëls dat de mantelzorgers worden meegenomen in de aanbevelingen, zowel wat persoonlijk beschermingsmateriaal als wat informatie betreft. Het is belangrijk dat men bij het testen ook alle profielen meeneemt. Logistieke helpers die in ziekenhuizen en zorgcentra het eten naar de kamers brengen lopen een even groot risico als zorgkundigen. Ook hen moet men beschermen, testen en de juiste opleiding geven. Dat staat ook in de aanbevelingen.

Koen Daniëls verwijst naar de uitspraak dat men nu extra personeel moet hebben, maar volgens hem is dat er niet. Bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding zijn er vandaag 549 vacatures voor zorgkundigen en 1311 voor verpleegkundigen, waarvoor niemand wordt gevonden. Men kan vandaag zeggen dat men massaal meer mensen moet aannemen, maar ze zijn er niet. Voor de tweede golf zegt men dat een mobilisatieplan om extra personeel in te schakelen in woonzorgcentra nodig is, alsook samenwerking om personeel van elders te kunnen inzetten. In zijn omgeving zijn er verpleegkundigen die door technische werkloosheid thuiszitten terwijl men in het woonzorgcentrum smeekt om mensen. Dat soort aberraties moet men oplossen. Het gaat dus niet over vacatures maar over mobiliteit. Hij is blij dat alle partijen die de aanbevelingen ondersteunen, zeggen dat men ook met de federale overheid moet praten over hoe men dat zal doen.

De teststrategie is cruciaal. Als men dat op één niveau zou brengen, kan men nog dagen, uren of weken debatteren over wat de teststrategie is. Hij geeft een concreet voorbeeld. Er komt in een woonzorgcentrum een verpleegkundige terug van een reis in een groen gebied, maar hij/zij voelt zich niet lekker. De teststrategie in België is dat men twee symptomen moet hebben. Dat kan men niet toepassen, volgens Koen Daniëls. Als het door dat heen-en-weer-getrek niet lukt, moet de CRA wel degelijk kunnen beslissen dat die persoon moet worden getest in het belang van zichzelf, de bewoners en ook de eigen familie. Het is ook belangrijk dat op elk moment, ook in de weekends, kan worden getest als dat nodig is en dat de datastromen maximaal gebundeld worden.

Punt 69 gaat over flexibiliteit, uitwisseling van medische personeel en samenwerking van het woonzorgcentrum met het geriatrie team van het ziekenhuis. De spreker brengt de brief van de geriater in herinnering om na te denken over de oudere zorgvragers en of men die nog moet verplaatsen, maar die onbedoeld een heel andere invulling heeft gekregen. Dat is gebeurd met soms verregaande en dramatische gevolgen, en soms een stevige strijd. Die samenwerkingen moet men effectief opzetten.

Jos D'Haese heeft gezegd dat men het ineens allemaal federaal moet organiseren, maar men is daar nog niet eens gestart. Men moet daar nog beginnen praten en mensen uitnodigen. Men vraagt dat tegen 31 augustus 2020 het actuele protocol-akkoord in orde zou zijn. Dat is eigenlijk al te laat. Op basis van wat er in de tekst staat, zegt men aan Waalse kant al dat men dat niet zal halen. Dat zou betekenen dat men in Vlaanderen moet wachten, maar de tweede golf wacht niet. Als het nodig is moet men gewoon verder gaan. Als de Gegevensbeschermingsautoriteit zegt dat men iets niet mag vragen in de contactopsporing maar de Vlaamse Toezichtcommissie zegt dat men dat wel moet doen, net zoals de provinciegouverneurs, de burgemeesters en ook Geneeskunde Voor het Volk, dan zal men dat toch niet laten omdat het van de Gegevensbeschermingsautoriteit niet mag?

Volgens Koen Daniëls staan er zeer belangrijke zaken in de aanbevelingen voor de korte termijn. De personeelsinzet en personeelsaantallen zijn ook opgenomen, zij het nog niet uitgewerkt, want dat is voor de lange termijn.

Chris Janssens meent dat de commissievoorzitter onvoldoende collegiaal heeft gecommuniceerd aan alle leden van de commissie, maar bedankt hem voor het opstellen van de tekst, wat toch niet evident was. De Vlaams Belangfractie is het niet met alles wat erin staat eens. Er mochten nog wat andere zaken bij. Bepaalde zaken hadden misschien anders kunnen worden verwoord. Zo had, al was het maar in een preambule, kunnen worden verwezen naar de evaluatie van de knelpunten en de dramatische situatie in de woonzorgcentra. De voorzitter stelde dat de verslagen integraal deel uitmaken van de parlementaire geschiedenis die deze commissie zal nalaten. Een verwijzing naar die verslagen had dus wel gemogen in de aanbevelingen.

Voor Chris Janssens zou het een heel krachtig signaal zijn indien men de aanbevelingen met een zo groot mogelijke consensus zou indienen. Het voorstel van resolutie moet worden ondertekend en samen ingediend door alle fracties die erachter staan. Vandaag en de voorbije weken heeft zowat iedereen gepleit voor eenheid van commando. Ook deze commissie moet voldoende eenheid tonen en hier volwassen mee omgaan in deze gezondheidscrisis. Men mag geen exclusieven stellen.

Een voorstel van resolutie wordt natuurlijk pas van kracht nadat de plenaire vergadering het heeft goedgekeurd en het wordt overgemaakt aan de Vlaamse Regering om er uitvoering aan te geven. Chris Janssens vindt dit voldoende belangrijk om een plenaire vergadering te organiseren, zodat het voorstel van resolutie ook meteen kan worden overgemaakt zodat de Vlaamse Regering er meteen mee aan de slag kan. Er is immers herhaaldelijk gezegd dat dit iets is voor de korte termijn. Er wordt bijvoorbeeld gesproken over 21 augustus 2020. In de aanbevelingen wordt gezegd dat een aantal punten vroeger moeten worden uitgevoerd. Maar de eerstvolgende plenaire vergadering is pas in september 2020, wat veel te laat is.

Arnout Coel is tevreden dat men nu al de gedachtewisseling heeft kunnen houden over deze 95 aanbevelingen. Op alle andere niveaus moet men nog starten met de werkzaamheden. Hij is ook tevreden dat men, mee op zijn voorstel, heeft gekozen voor de formule van tussentijdse rapporten. Dat houdt natuurlijk in dat niet alle analyses en evaluaties al meteen in de tekst staan. Dat is voor het eindrapport. Het is echter zeer goed dat de Vlaamse Regering hiermee zo snel mogelijk aan de slag kan gaan.

Men heeft het over eenheid van commando, nationaal of regionaal, maar ook in de woonzorgcentra moet er een duidelijke kapitein op het schip staan, die een interne crisis bestiert. Uit de getuigenissen bleek dat dat niet overal het geval was. Op lange termijn moet die bestuurskracht dus zeker worden versterkt, maar op korte termijn kan de functie van crisismanager alvast worden versterkt. Dat die opdracht beter moet worden verduidelijkt, staat heel duidelijk in de aanbevelingen. Wat de

spreker betreft, mag er bij het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid ook een aanspreekpunt zijn voor die crisismanagers, zodat er alvast op korte termijn kor-
daat kan worden opgetreden indien nodig.

Celia Groothedde stelt dat er heel hard is gewerkt aan de richtlijnen, ondanks heel stevige meningsverschillen tussen partijen. Dat is geen sinecure. Men ziet echter dat de Vlaamse Regering wordt ingehaald door de feiten. Dat bleek de jongste weken herhaaldelijk in de commissie. Wat contactopsporing betreft, vallen er nog steeds heel grote gaten. Dat baart haar veel zorgen, niet alleen omdat het met die contactopsporing binnen het land mank loopt, maar ook met het opvangen van vakantiegangers. Mensen vanuit rode, oranje en groene zones zitten uren, een etmaal of langer samen in vliegtuigen of bussen. Die krijgen een formulier. Dat wordt vaak niet ingevuld. Vlaams minister Wouter Beke verklaarde dat formulier elektronisch te zullen maken. Nu blijkt dat dat formulier moeilijk in te vullen, op te laden en door te sturen is. Er is dus nog heel veel werk aan de winkel om de richtlijnen na te komen, en dat maakt andere punten dringender, want nu is er opeens weer sprake van een acute noodsituatie.

Vlaams minister Wouter Beke stelde dat het onmogelijk is om iedereen te testen. Dat kan, maar men moet wel de mensen testen die binnenkomen, niet alleen het personeel, maar ook de studenten die op dit moment massaal helpen en die over het algemeen de richtlijnen niet zo goed kennen. Dat zijn vaak jonge mensen die op diverse verzorgingsplekken inspringen. Men moet dus echt wel weten wat daar aan de hand is.

Er zijn goede aanbevelingen voor de geestelijke gezondheidszorg. Het is belangrijk dat iedereen wordt ondersteund, en niet alleen de mensen in centra die zwaar zijn getroffen. Iedereen heeft onder heel zware druk gestaan. Op dit moment weten de mobiele teams wel dat ze budget hebben, maar ze hebben nog geen concrete inhoudelijke richtlijnen, en Vlaanderen staat aan het begin van een tweede golf. Zoiets is zeer moeilijk werkbaar. Die goede ondersteuning zal ook zorgen voor betere zorg en ervoor zorgen dat de bewoners beter weten waar ze aan toe zijn en beter door een tweede golf komen. De commissie heeft gehoord dat mensen fysiek en mentaal sterk achteruitgaan. Nu hebben heel veel mensen niet meer de moed die ze hadden aan het begin van de eerste golf. Ze weten waarvoor ze staan en zijn erg bang.

Celia Groothedde is blij dat het mensenrechtenperspectief een grote rol heeft gekregen in de richtlijnen. Dat gaat over het omgaan met de workflow, maar ook over het uitdokteren van een stevige communicatiestrategie. Nu het vakantie is, is het niet altijd duidelijk wie verantwoordelijk is. Als er bijvoorbeeld geen dokter is, is het praktisch gezien veel moeilijker om een patiënt opgenomen te krijgen. Het aandeel mensen van woonzorgcentra die zijn gestorven in een ziekenhuis, is gedaald van 48 naar 14 procent. Er was dus wel degelijk een praktisch probleem. Tijdens de vakantie is het echt belangrijk dat de brede bevolking wordt geïnformeerd, maar dat ook residenten van woonzorgcentra worden geïnformeerd over hun eigen rechten. De spreker is blij dat er wordt gehamerd op niet-talige en korte communicatie. In Brussel en Wallonië was er wel heel korte en meertalige communicatie, die iedereen kon bereiken, ook het poetspersoneel, ook mensen die vaak kortgeschoold of anderstalig zijn. Men mag niet meer in een situatie belanden van tientallen pagina's richtlijnen waarin pas na weken wordt aangeduid wat er eigenlijk is veranderd.

Wat beschermingsmateriaal betreft, hoopt Celia Groothedde dat er wordt gekeken naar de kleinere woonzorgcentra, want die hebben niet altijd de cashflow om goed beschermingsmateriaal aan te kopen. Er moet een centrale stock zijn om net aan hen beschermingsmateriaal aan te bieden.

Tot slot uit ze haar grote bezorgdheid over de training. Er is zicht op mobiele teams, maar die zijn nog niet aangeworven, aan het begin van de tweede golf. In april 2020 al is men begonnen met de aanwerving in Wallonië en Brussel voor die teams. In Vlaanderen staan de vacatures nog altijd open. Nochtans was die aanbeveling al in april 2020 door het middenveld gegeven, dat ook al concrete jobbeschrijvingen had gegeven. Bovendien is er nu een opdeling tussen mobiele teams die inhoudelijke zorg moeten geven en de teams voor geestelijke gezondheidszorg. In de commissie viel te horen dat dat beter één team zou worden. Ze hoopt dat er een heel goede afstemming is.

Celia Groothedde besluit dat er goed is samengewerkt in de commissie. Ze hoopt dat deze richtlijnen in de komende acute noodsituatie snel ter harte zullen worden genomen en dat de acute pijnpunten ook worden meegenomen door het beleid.

Maike De Rudder toont zich tevreden over de aanbevelingen. Ze benadrukt het belang van een duidelijk plan voor vaccinaties. Op dit moment is er nog geen vaccin. Als men de virologen mag geloven, is dat er pas in 2021. Men moet echter tijdig een plan opstellen, zodat men voorbereid is. Het is van belang te prioriteren, zodat kwetsbare mensen in de brede zin van het woord eerst dat vaccin kunnen krijgen. Wat het pneumokokkenvaccin betreft, heeft de minister bevestigd dat dat zal gebeuren. Ook dat is natuurlijk heel positief.

De bezoekenregeling is voor CD&V-fractie een heel belangrijk topic. Als burgemeester van een gemeente waar woonzorgcentra zijn gelegen waar er een zeer zware uitbraak plaatsvond, is Maike De Rudder blij dat dat bezoek gegarandeerd kan blijven.

Lorin Parys gaat in op enkele geuite kritiekpunten. Het is uiteraard een legitieme keuze van de PVDA om alles terug naar het federale niveau te willen, maar daar zijn toch vragen bij te stellen als men ziet hoe deze pandemie zich heeft ontplooid. Dat was een niveau waar er geen mondklappers of tests waren. Nochtans zijn die erg belangrijk om een pandemie in te dijken. De laatste jaren waarin de federale overheid bevoegd was voor de woonzorgcentra, is er ook geen enkele investering in gebeurd. Vlaanderen wil nu zelf een rollende stock van mondklappers en persoonlijk beschermingsmateriaal aanleggen. Het zal zelf een teststrategie maken wanneer dat nodig zou blijken. Het heeft de voorbije vijf jaar 570 miljoen euro extra geïnvesteerd in de woonzorgcentra sinds het die heeft geërfd van het federale niveau. In deze legislatuur is ook in tweeduizend extra personeelsleden voorzien. Dat is dus wel een groot verschil.

Er wordt gevraagd om tegen 31 augustus 2020 duidelijkheid te creëren. Dat is geen geval van meer versnippering. Men wil net naar eenheid van commando, met respect voor ieders bevoegdheden.

Er werd gesteld dat 2021 veel te laat is wat het punt van het personeel betreft. Lorin Parys wijst er echter op dat de federaal gesloten overeenkomst ook pas op 1 januari 2021 ingaat, en dat in deze tekst staat dat de personeelsversterking ook in 2021 moet ingaan. Hij ziet het grote verschil niet. Hij is het wel eens met de stelling van Jos D'Haese dat er eenvormigheid en duidelijkheid inzake de kleuren-codes moet zijn. Er kan inderdaad geen sprake zijn van een uiteenlopende reeks van codes die op verschillende voorzieningen op verschillende wijzen van kracht zijn.

In de tekst staat duidelijk dat de zorgplannen voor het levenseinde dynamisch moeten zijn. Die moeten periodiek worden herbekeken. Dat is uiteraard niet in steen gebeiteld.

Lorin Parys wijst erop dat een lid van de partij van Jos D’Haese voorzitter is van de Kamercommissie voor Gezondheid en Gelijke Kansen. Die start inderdaad pas in september 2020 met haar werkzaamheden. Hij is blij dat deze ad-hoccommissie zeer snel van start is kunnen gaan.

Over ‘good governance’ is er onder meer van de Vlaams Belangfractie kritiek gekomen. Lorin Parys beaamt dat het bijzonder belangrijk is dat woonzorgcentra genoeg daadkracht hebben in hun bestuur, maar dat is vandaag opgenomen in het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 als iets dat de volgende maanden en jaren moet worden uitgerold. Het punt zelf moet niet meer worden verankerd, maar op de goede uitwerking kan worden toegezien, op een coachende en ondersteunende manier. Hij stelt voor dat Zorginspectie daar op een goede manier op controleert.

10. Indicatieve stemming

Björn Rzoska, commissievoorzitter, bedankt de secretaris en de parlementaire diensten voor het puike werk. Hij stelt voor dat Chris Janssens zijn vraag om een plenaire vergadering voorlegt aan het Uitgebreid Bureau, en kondigt aan de aanbevelingen samen met Lorin Parys, Katrien Schryvers, Freya Saeys en Hannes Anaf als voorstel van resolutie in te dienen (ingediend op 24 juli 2020 als *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 442/1). In afwachting daarvan stelt hij voor dat de commissie zich in een indicatieve stemming uitspreekt over de aanbevelingen.

De aanbevelingen worden bij indicatieve stemming unaniem door de 15 aanwezige commissieleden aangenomen.

Björn RZOSKA,
voorzitter

Lorin PARYS
Katrien SCHRYVERS
Immanuel DE REUSE
Ann DE MARTELAER,
verslaggevers